

Osobná SWOT analýza

Osobná SWOT analýza predstavuje strategický nástroj, ktorý umožňuje jednotlivcovi dôkladne zhodnotiť jeho silné a slabé stránky, a rovnako aj príležitosti a riziká, vyskytujúce sa v jeho vonkajšom prostredí. Vďaka tejto analýze je človek schopný objektívne zhodnotiť a pochopiť svoju súčasnú situáciu, a rovnako dokáže identifikovať spektrum rozvojových optimalizačných stratégií.

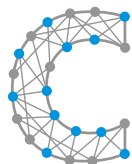
Názov SWOT analýzy je anglickým akronymom na definíciu silných stránok (**Strengths**), slabých stránok (**Weaknesses**) ako vnútorných faktorov a príležitostí (**Opportunities**) a hrozieb (**Threats**) ako vonkajších faktorov. Pôvodne sa SWOT analýza používala v ekonómii pri strategickej analýze podnikateľských jednotiek z hľadiska ich súčasnej trhovej situácie, budovania obchodných stratégií a pri vypracúvaní optimalizačných pozičných máp.

V tomto vzdelávacom materiáli si predstavíme, ako môže svoju SWOT analýzu uskutočniť každý z nás: stačí, ak sa zamyslíme a začneme premýšľať o našich vnútorných silných a slabých stránkach (tie sú v našom kruhu kontroly) a rovnako aj o príležitostiach a rizikách, ktoré vidíme v našom prostredí (tie nie sú pod našom kontrolou, ale vieme s nimi pracovať a využiť ich v náš prospech, respektíve na ne vhodným spôsobom reagovať). Osobná SWOT analýza je robustný nástroj na analýzu súčasného stavu a modelovanie budúceho postupu vďaka pozičným mapám, ktoré nám umožnia zaujať lepšiu pozíciu v čase, a prijať tak lepšie rozhodnutia, a to tak v partnerstve, ako aj v pracovnom prostredí. Didakticky postupujeme tak, že sa najskôr zoznámime s generickou osobnou SWOT analýzou a vzápätí ju aplikujeme na konkrétneho človeka a vykonáme tak aplikovanú osobnú SWOT analýzu.

Generická osobná SWOT analýza

Pri spracovaní generickej osobnej SWOT analýzy sa budeme zaoberať bežným človekom, ktorého aktuálnu situáciu a potenciál determinujú nasledujúce štyri dimenzie:

- 1. Silné stránky (Strengths).** Silné stránky sú vnútorné zdroje, ktoré nám umožňujú pracovať, športovať, tvoriť a budovať nové hodnoty. Patria k nim vlastnosti jednotlivca (múdrosť, čestnosť, pracovitosť, zodpovednosť, disciplinovanosť), schopnosti (odborné znalosti, analytické myslenie, kombinatorika, manuálna zručnosť) a pozitívna osobná história (dobré meno, schopnosť zvládať krízy a náročné situácie, dlhodobá stabilita). Každý z nás disponuje vlastnou množinou silných stránok, vďaka ktorej dokážeme prijímať racionálne rozhodnutia, riešiť problémy a vylepšovať svoj život.
- 2. Slabé stránky (Weaknesses).** Slabé stránky sú vnútorné zdroje negatívneho charakteru, ktoré definujú naše rezervy, respektíve oblasti, v ktorých nepodávame dobrý výkon alebo zaostávame. Môže ísť napríklad o strach z verejného vystupovania, slabú motiváciu, chýbajúce vzdelanie či skúsenosti alebo neschopnosť riešiť problémy dynamicky a efektívne. Je dôležité, aby ste boli pri identifikácii svojich slabých stránok k sebe úprimní: čím objektívnejšiu analýzu vykonáte, tým lepšie. To je dobrý prvý krok, na ktorý nadviažete tým, že začnete pracovať na zlepšovaní svojich slabých stránok a koncentrujete sa na ich transformáciu, a to tak, aby ste ich buď úplne eliminovali, alebo podstatne minimalizovali ich praktický dosah.

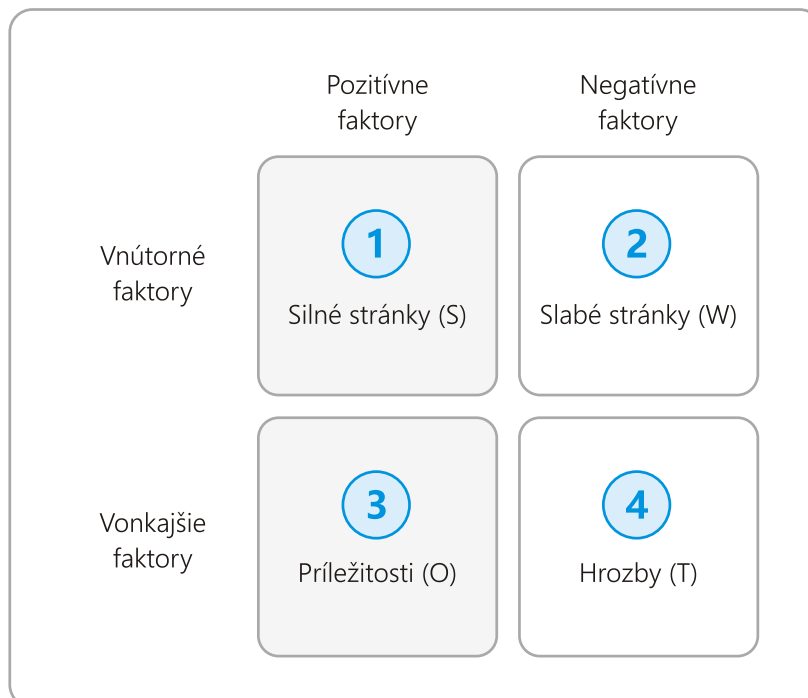
Osobná SWOT analýza

Pri spracovaní generickej osobnej SWOT analýzy sa budeme zaoberať bežným človekom, ktorého aktuálnu situáciu a potenciál determinujú nasledujúce štyri dimenzie (pokračovanie):

3. **Príležitosti (Opportunities).** Príležitosti sú pozitívne vonkajšie faktory, determinované blízkym a vzdalenejším okolím, v ktorom žijeme. Hoci nad nimi nemáme priamu kontrolu, dokážeme ich identifikovať, vhodným spôsobom na ne reagovať a vybudovať si tak kolekciu adaptačných stratégií. V tomto kontexte sa môžeme spýtať, aké faktory, existujúce v externom prostredí, môžeme využiť v náš prospech. Ide napríklad o získanie nového vzdelania, odborných znalostí a schopností, ktoré nám umožnia vyhrať pracovný pohovor a získať zaujímavú pracovnú pozíciu. Rovnako môžeme využiť šancu vstúpiť do novozaloženého bežeckého klubu a začať pestovať svoje atletické schopnosti pri tréningoch na dlhých tratiach.

4. **Hrozby (Threats).** Hrozby alebo riziká sú negatívne vonkajšie faktory, formujúce prekážky, ktoré môžu ohroziť dosiahnutie našich cieľov. V reálnych podmienkach môže ísť o rastúcu konkurenciu na trhu práce, ekonomickú krízu, zvyšovanie nárokov na vzdelanie a kvalifikáciu či o toxické firemné prostredie. Analýza externých hrozieb je mimoriadne užitočná, pretože keď tieto negatívne faktory včas rozpoznáme, sme schopní vytvoriť efektívne preventívne stratégie, ako sa týmto hrozbám vyhnúť, respektíve efektívne adaptačné stratégie, ako sa s týmito hrozbami vyrovnáť.

Keď opísané štyri dimenzie generickej osobnej SWOT analýzy premietneme do dvojrozmerného priestoru, získame generickú osobnú SWOT maticu so štyrmi kvadrantmi (obr. 1).

Obr. 1: Generická osobná SWOT matica

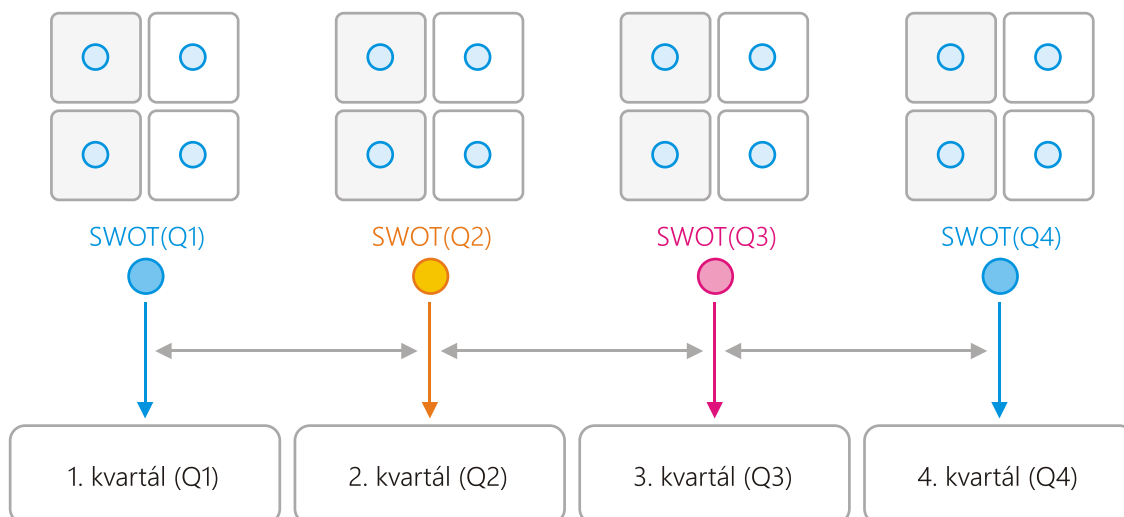

Osobná SWOT analýza

Osobná SWOT analýza potvrdzuje svoju silu pri objektívnom zhodnotení kolekcie vlastností, schopností, slabých miest a rezerv človeka, ktoré ďalej prepája s príležitosťami a hrozbami reálneho sveta.

Ak spracujeme takúto osobnú SWOT analýzu v konkrétnom časovom momente, získame statický, hoci stále relevantný osobnostný mix jedinca, ktorý je mapovaný na pozitívne a negatívne vonkajšie faktory.

Ak chceme, aby bola osobná SWOT analýza dynamická, postupujeme tak, že si nastavíme časový plán s vopred určenými kontrolnými bodmi, v ktorých budeme túto osobnú SWOT analýzu spracúvať opakovane. Napríklad sa dohodneme, že reflexiu silných a slabých stránok, príležitostí a rizík uskutočnime na začiatku každého kvartálu v roku, čo znamená, že na konci roka budeme disponovať štyrmi osobnými SWOT analýzami (obr. 2).

Obr. 2: Dynamická osobná SWOT analýza realizovaná kontinuálne počas roka

Takýmto postupom sa dopracujeme k sérii osobných SWOT analýz, ktorá podáva kontinuálny pohľad na náš osobný progres, respektíve na naše schopnosti dynamicky využívať príležitosti a adaptovať sa na nepriaznivé faktory.

Aplikovaná osobná SWOT analýza

Konkrétna osobná SWOT analýza Petra, softvérového architekta v počítačovej firme, môže vyzeráť takto:

1. Silné stránky:

- Rád sa vzdelávam v nových technológiách.
- Mám rád matematiku a presné, algoritmické myslenie.
- Mám prepracovaný systém deterministického riešenia problémov.
- Som disciplinovaný, trikrát do týždňa si vyhradím čas na pohybovú aktivitu.

Osobná SWOT analýza

Konkrétna osobná SWOT analýza Petra, softvérového architekta v počítačovej firme, môže vyzeráť takto (pokračovanie):

2. Slabé stránky:

- Mám tendenciu pracovať viac, ako je obvyklé.
- Často zabúdam na pravidelný a nutrične vyvážený stravovací režim.
- Niekedy študujem do noci, a potom málo spím.
- Keď mám prezentovať technické riešenie projektu, bývam dosť nervózny, a to aj niekoľko dní predtým.

3. Príležitosti:

- Pracovný trh sa s príchodom platforiem a agentov umelej inteligencie rýchlo mení, pričom sa zvyšuje dopyt po špecializovaných odborníkoch.
- Naša firma bude otvárať novú pobočku v zahraničí.
- O mesiac bude vyhlásené výberové konanie na hlavného softvérového architekta.
- Pred týždňom som dostal zaujímavú pracovnú ponuku od konkurenčnej softvérovej spoločnosti.

4. Hrozby:

- S ďalším progresom umelej inteligencie zrejme dôjde k redukcii pracovníkov v našej softvérovej divízii.
- Ak by aj k zníženiu počtu pracovníkov nakoniec neprišlo, určite bude na nejaký čas pozastavený nábor absolventov a technických pracovníkov nižšej úrovne.
- Ak naša firma nebude schopná držať technologické tempo s priamymi konkurentmi, príde o nových zákazníkov a stratí aj časť tých existujúcich.
- Medzinárodný technologický gigant prejavil záujem o akvizíciu našej spoločnosti. Ak by k nej nakoniec došlo, zrejme bude spustené prepúšťanie našich zamestnancov.

Vektory, stratégie a plánovanie

Robustnosť osobnej SWOT analýzy oceníme vtedy, keď začneme hľadať strategické prepojenia medzi jednotlivými kvadrantmi vypracovanej SWOT matice. Tento algoritmus nás privedie k nasledujúcim štyrom vektorom a štyrom stratégiám:

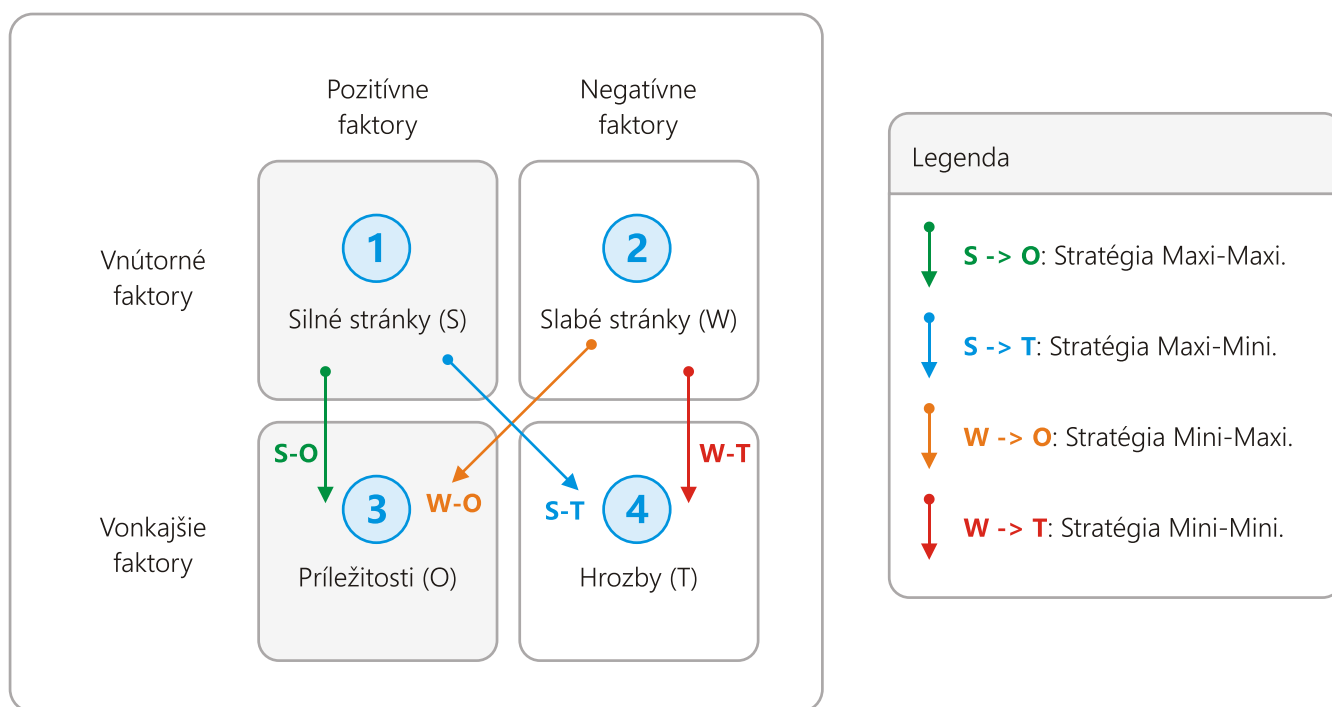
1. **Vektor S -> O, Stratégia Maxi-Maxi:** Aplikácia silných stránok osoby na maximálne využitie príležitostí.
2. **Vektor S -> T, Stratégia Maxi-Mini:** Aplikácia silných stránok osoby na elimináciu alebo zmiernenie hrozieb.
3. **Vektor W -> O, Stratégia Mini-Maxi:** Kompenzácia slabých stránok osoby využitím príležitostí.
4. **Vektor W -> T, Stratégia Mini-Mini:** Minimalizácia slabých stránok osoby s cieľom minimalizovať hrozby.

Osobná SWOT analýza

Grafické zakreslenie týchto vektorov a stratégií do generickej osobnej SWOT matice vidíme na obr. 3.

Obr. 3: Vektory a stratégie v generickej osobnej SWOT matici

Charakterizované vektory a stratégie vieme využiť v osobnom strategickom plánovaní, a to tak, že sa sústredíme na maximalizáciu vnútorných a vonkajších pozitívnych faktorov, respektíve na minimalizáciu vnútorných a vonkajších negatívnych faktorov.

Aplikovaná strategická analýza v prípade Petra, nášho modelového softvérového architekta, by mohla vyzeráť takto:

1. **Vektor S -> O, Stratégia Maxi-Maxi:** Keďže Peter je technický typ človeka, jeho matematický štýl uvažovania a práca s algoritmi mu umožnia relatívne rýchlo stať sa odborníkom na AI agentov a AI platformy, čím rozšíri a prehĺbi mix svojich technických kompetencií. Rovnako môže aplikovať rastovú stratégiu a ašpirovať na pozíciu hlavného softvérového architekta, v ktorej priamo implementuje novonadobudnuté zručnosti.

2. **Vektor S -> T, Stratégia Maxi-Mini:** Aj v tejto stratégii je Peter schopný vyťažiť maximum zo svojich nových technických zručností, pričom s ich pomocou celkom ľahko zvládne adaptáciu na platformy poháňané umelou inteligenciou. Rovnako, jeho vylepšený profesionálny profil pôsobí ako účinný štít proti potenciálnemu znižovaniu stavu zamestnancov vtedy, keď by napokon došlo k firemnej akvizícii.

Osobná SWOT analýza

Aplikovaná strategická analýza v prípade Petra, nášho modelového softvérového architekta, by mohla vyzeráť takto (pokračovanie):

3. **Vektor W -> O, Stratégia Mini-Maxi:** Je evidentné, že Peter má tendenciu k workoholizmu, pričom často venuje práci viac času, ako je nevyhnutne nutné. Takisto zápasí s pravidelným stravovacím režimom a s nájdením optimálnej rovnováhy medzi prácou a relaxačnými aktivitami. Všetky tieto kritické miesta reflektujú skutočnosť, že Petrovi robí problém správne nastavenie hraníc v spomenutých kontextoch. Navyše, každé verejné vystúpenie je preňho stresujúce, a to je pomerne veľká rezerva, ktorú je potrebné odstrániť čo najskôr. Dobrou správou je, že jeho firma má v kolekcii benefitov poradenské kurzy, fitness program a rovnako aj tréningy komunikačných a prezentačných zručností. Balans medzi osobným a pracovným životom možno riešiť rôznymi spôsobmi: znížením pracovného úväzku, zaradením voľnejších pracovných blokov, využitím práce na diaľku alebo rozumným delegovaním menej zložitých úloh na podporných pracovníkov. Ak firemný pracovný systém a organizačná štruktúra poskytujú tieto príležitosti, je racionálne, aby ich Peter využil v záujme minimalizácie svojich slabých stránok a osobných rezerv.

4. **Vektor W -> T, Stratégia Mini-Mini:** Toto je defenzívna stratégia, ktorej primárnym cieľom nie je rast, ale prežitie, minimalizovanie škôd a zabránenie výskytu najhoršieho možného scenára. Ak by spoločnosť, v ktorej Peter pracuje, pohľadila medzinárodná firma, je pravdepodobné, že nová matka vykoná personálny a výkonnostný audit pracovníkov a rozhodne sa pre prepustenie tých nadbytočných. Za týchto okolností by najhorší scenár pre Petra bol taký, že sa vyskytne v kritickej množine zamestnancov, s ktorou bude skončená pracovná spolupráca. Ak bude firemná akvizícia realizovaná po tom, ako Peter prijal svoj akčný plán, pričom vyťažil silné stránky a zároveň stlmil tie slabé, je vysoko pravdepodobné, že sa tomuto najhoršiemu scenáru vyhne. Ak však nezostáva dostatok času na kompletnú realizáciu Petrovho akčného plánu, môže v medzičase prijať nasledujúce podporné opatrenia:

1. **Prezentácia.** Keďže korporátny manažment má rád obchodný jazyk a vizuálne bohaté prezentácie orientované na obchodné ciele, statické a dynamické finančné ukazovatele a variantné strategické plánovanie produktového portfólia, Peter bude postupovať správne vtedy, keď vytvorí spojenectvo s produktovým manažérom alebo technickým lídrom, ktorý disponuje dobrými prezentačnými zručnosťami. Peter mu odovzdá všetky technické podklady: výkresy, diagramy, technické pracovné procesy a ďalšie podklady. Týmto Peter dočasne minimalizuje svoju slabú stránku, a síce strach z prezentovania.

2. **Rovnováha medzi pracovným a osobným životom.** Vzhľadom na to, že ide o globálnu spoločnosť s pobočkami pracujúcimi v rôznych časových pásmach, môže sa stať, že Peter bude dostávať pozvánky na online stretnutia aj vo večerných hodinách. To je hrozba, ktorá naruší jeho psychickú rovnováhu. Riešením je stanovenie hraníc: Peter zavedie striktné technické obmedzenia pre svoj pracovný kalendár s automatickým blokovaním časových termínov po 16:30 h.

3. **Nadmerná práca.** Počas akvizície a realizácie integračných procesov stúpa tlak na výkon. Nie je však zmysluplné, aby Peter začal tráviť v práci 10 hodín denne: to by viedlo k vyhoreniu a zhoršeniu jeho psychického a fyzického zdravia. Naopak, Peter opäť stanoví hranice, ktoré determinuje týmto pravidlom: Notebook zostáva vždy v kancelárii a po 17:00 h sa končí akákoľvek práca.

